

Fremskridt i reumatologien

Dansk Reumatologisk Selskab

Professor Mikkel Østergaard, professor Michael Kjær, professor Claus Manniche, overlæge Jesper Nørregaard, klinisk assistent Charlotte Wiell, overlæge Merete Lund Hetland & overlæge Lis Smedegaard Andersen

Udviklingen mod anvendelse af højteknologiske undersøgelsesmetoder og avancerede immunologiske behandlingsprincipper har givet reumatologer stadigt forbedrede muligheder for diagnostik og behandling. Fremskridtenes forskellighed afspejler specialets store bredde.

Inden for idrætsmedicin har nye måleteknikker muliggjort en mere direkte undersøgelse af bindevævsproteinomsætning. Under træning ses der øget metabolisk aktivitet og kollagenydannelse i senevæv og dermed øget modstandsdygtighed over for overbelastning. Selv overrevne ligamenter har betydelig afferent nerveaktivitet, som påvirker den motoriske kontrol [1]. Dette kan få betydning for ligamentrekonstruktive operationer.

Intens styrketræning umiddelbart efter hoftealloplastik bedrer artrosepatienters funktionelle niveau og reducerer faldrisikoen [2]. Ved knæledsartrose hos overvægtige gavner vægttab funktionen [3].

På rygområdet er det vist, at man ved magnetisk resonans (MR)-skanning kan diagnosticere og prognosticere prolapsforløb, f.eks. har »frie prolapser« et gunstigere forløb end protrusioner og inkomplette prolapser. Med MR-skanning kan man også diagnosticere inflammation af vertebrae nær degenererede disci (Modic-forandringer) (Figur 1), og samlet for-

klare rygsmerterne hos 30-50% af patienterne med varige gener.

I nye EU-retningslinjer for rygområdet (www.backpain-europe.org) fastslås det efter gennemgang af flere end 100 studier, at rygtræning er effektiv, men instruktionen bør være individuel og med fokus på dynamik, dosering og udspænding. »Ikkesygeliggende« information og opfølgning optimerer resultaterne af behandlerkontakt.

Tumornekrosefaktor (TNF)- α -hæmmernes indikationsområde er nu udvidet fra reumatoid artrit (RA) til også at omfatte psoriatisk artrit og spondylitis ankylopoietica. Yderligere indikationer og nye biologiske præparater er på vej. Den landsdækkende kliniske database DANBIO (www.danbio-online.dk) giver vigtig information fra daglig klinisk praksis om f.eks. effekt og bivirkningsmønster. MR-skanning og ultralydsundersøgelse implementeres i stigende grad i den kliniske dagligdag (Figur 1). MR-skanning af de unilaterale fingergründled og håndled er ved RA mere følsom til afsløring af progressiv leddestruktion end røntgenundersøgelse af begge hænder, håndled og fødder [4]. Et atlas med reference-MR-billeder muliggør nu standardiseret bedømmelse af RA-patienter [5].

Dansk reumatologisk forskning er i de senere år blevet tiltagende præget af velfungerende multicentersamarbejder (f.eks. ved RA (CIMESTRA), spondylarthritis (DANSPA-gruppen) og senest i 2005 artrose (DORG)). Fremtiden tegner således lys for dansk reumatologis fortsatte udvikling og for godt klinisk og forskningsmæssigt samarbejde i de nye regioner.

Korrespondence: Mikkel Østergaard, Reumatologisk Afdeling Q107, Amtssygehuset i Herlev, DK-2730 Herlev. E-mail: mo@dadlnet.dk

Interessekonflikter: Ingen angivet

Litteratur

1. Diederichsen LP, Nørregaard J, Krosgaard M et al. Reflexes in the shoulder muscles elicited from the human coracoacromial ligament. *J Orthop Res* 2004;22:976-83.
2. Suetta C, Magnusson SP, Rosted A et al. Resistance training in the early postoperative phase reduces hospitalization and leads to muscle hypertrophy in elderly hip surgery patients – a controlled, randomized study. *J Am Geriatr Soc* 2004;52:2016-22.
3. Christensen R, Astrup A, Bliddal H. Weight loss: the treatment of choice for knee osteoarthritis? A randomized trial. *Osteoarthritis Cartilage* 2005;13:20-7.
4. Ejbjerg BJ, Vestergaard A, Jacobsen S et al. The smallest detectable difference and sensitivity to change of magnetic resonance imaging and radiographic scoring of structural joint damage in rheumatoid arthritis finger, wrist, and toe joints: a comparison of the OMERACT rheumatoid arthritis magnetic resonance imaging score applied to different joint combinations and the Sharp/van der Heijde radiographic score. *Arthritis Rheum* 2005;52:2300-6.
5. Østergaard M, Edmonds J, McQueen F et al. An introduction to the EULAR-OMERACT rheumatoid arthritis MRI reference image atlas. *Ann Rheum Dis* 2005;64(suppl 1):i3-17.

Figur 1. Modic-forandringer (pile) på T2-vægtet magnetisk resonans-skanningsbillede af lumbalcolumna.

